

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦ ♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR

:: :: Kéziratok és szakkérdések :: ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetések az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11
: :: II. emelet 213.) fogad el :: ::

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
víztisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj. {
Egész évre 12 pengő.
Fél évre 6 pengő.
Külföldre egész évre 16 pengő.

Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

HALÁSZAT — (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI
Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

:: :: Verantwortlicher Redakteur: :: ::
Dr EMIL UNGER.

:: Administration: Ungarischer ::
Landes Fischerei Verein,
BUDAPEST, V.,
:: :: Kossuth Lajos-tér 11. II. 213. :: ::

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässerbe-
seitigung, Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: A folyóvizek természetes és mesterséges halszaporítása. *L. Kiss Aladár.* — A Fertőn történt katasztrófák hatása a tó halállományára és halászatára. *Dr Mika Ferenc — Dr Varga Lajos.* — A Balaton orvhalászatáról. *Schrey Elemér.* — A lillafüredi pisztrángos tógazdaság. *Vámosi (Vilics) Ferenc.* — Társulatok — Egyesületek. — Külföldi lapszemle. — Irodalom — Könyvismertetés. — Arjegyzések — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Die natürliche und künstliche Fischvermehrung der Flüsse. — Der katastrophale Wassermangel am Fertő-See (Neusiedlersee) und dessen Wirkung auf den Fischbestand und auf die Fischerei. — Über die Wildfischerei am Balaton-See. — Die Forellenteichwirtschaft in Lillafüred. — Gesellschaften und Vereine. — Auslandschau. — Literatur. — Fischpreise. — Annoncen.

A folyóvizek természetes és mesterséges halszaporítása.*

Írta: *L. Kiss Aladár.*

Folyóvizekről beszélünk. Nem olyan dolgokról amelyek a tógazdaságok haltenyésztésénél elengedhetetlen feltételek. Mert a folyóvíz és a folyóvízi halgazdaság mégis valami más! Itt állandóan kutatnunk és figyelniünk kell a természetnek mindennemű megnyilatkozását, valamint az emberi intézkedésekből keletkezett folyószabályozások, vízművek, gyárak stb. kihatásait, amelyek a folyóvízi halak életfeltételeit befolyásolják. Ezek ellensúlyozására kell olyan intézkedéseket tennünk, amelyek a meglévő folyóvízi halállomány természetes szaporodását támogatják és elősegítik. A haltermelés szempontjából meddő kísérleteket ne végezzünk. *A tógazdasági halaknak mesterséges szaporításával és kihelyezésével folyóvizekbe olyan anyagi áldozatokat hozunk, amelyek a folyóvizek természetes halszaporodásának célját nem tudják szolgálni.* A folyóvízi halállomány növelését és állandó biztosítását ugyanis nem ezzel a módszerrel kell elkezdenünk.

Amidőn folyóvizekről beszélünk, kizárólag folyóvizekre gondolunk és amit mondunk, azt nem vonatkoztatjuk sem egyéb nyíltvizekre, sem az azokban élő halakra. Ennyire egyedülállónak és különlegesnek ismerjük a folyóvízi halak életét. A folyóvizekben ősi idők óta kialakult, folytonos életközdelemhez szokott és le-

* Megjelent a „Vadászat” c. szaklap „Halászat” rovatában is. (A szerk.)

származott értékes halfajokat, illetőleg halegyéneket találunk. Ezeknek minden életmegmozdulása, úgy a táplálék megszerzés, mint az életbiztonság, de különösen a szaporodás szempontjából teljesen különleges. Mindezt figyelembe nem venni és a zárt helyeken tenyésztett halak életviszonyait egyszerűen a folyóvízi halakra alkalmazni, óriási tévedés volna. És a baj máris megvan, mert mi a tógazdaságok rohamos fejlődésével és szaporodásával piacra kerülő bő halanyag mellett nem vettük észre folyóvizeink haltermelésének megindult hanyatlását. És nem törődtünk semmit a folyóvízi halászok anyagi elerőtlenedésével és megfogyatkozott életlehetőségeivel sem.

Nem akarunk újból kitérni arra, hogy a folyóvízi halállomány érzékeny megfogyatkozásának mik az okai. Inkább a helyrehozó munkálkodására akarunk rávilágítani, amelynek elsősorban a természetes halszaporodás megsegítésére irányuló szervezési munkában kell megnyilvánulnia.

A folyóvizek halpusztulásaira ma már több helyen fölfigyelnek. Kezdi észrevenni és belátni, hogy itt is — a halpiac tömörségének ellenére — nemzetgazdasági értékek újból elkallódása indult meg.

Segíteni kell!

De, ha a száz és száz folyóvízi halászcsoportok segítségére akarunk sietni, ha igazán el akarjuk kerülni a folyóvizek halpusztulásának súlyos következményeit, akkor ne tétovázzunk tovább! A kisebb, de azonnal meginduló helyrehozó munkálatok ezerszer többet érnek, mint nagyszabású tervek, ha későn jönnek. A jóval több

mint százezer katasztrális hold folyóvízi terület helyrehozásának problémáját egyszersmindenkorra meg kell oldanunk. Hasznos, gazdaságos és szociális alapra fektetett, életképes folyóvízi haltermelést kell megteremteni. Hosszú évek munkájára van szükség ennek a célnak az eléréséhez. Kidolgozott tervre és rendszerre, amely nélkül a kérdéshez hozzányulni sem szabad. Nem szabad és nem lehet hozzányulni a kérdéshez különösen akkor, ha a kezdeményező lépéseknél hiányzik a gyakorlati tapasztalat, amelyet csak az átélés adhat meg.

A folyóvizek halállományának szaporodását háromféleképpen lehet és kell elősegíteni.

Először közvetlenül, vagyis oly módon, hogy a folyóvizek halpusztulásának természetes okait kell kiküszöbölni. *Másodsor* oly módon, hogy a folyóvízi halak természetes elivását és szaporodását kell elősegítenünk. Pótulnunk kell a természet mostohaságait és helyrehozni a folyton fejlődő gazdasági és ipari élet káros kihatásait. Ezért folyóvízenként megfelelő mesterséges ivó és halnevelő telepeket kell létesítenünk. Ezzel kapcsolatban szükségesnek tartjuk a folyóvízi halvédelmi törvény megfelelő módosítását is, hogy az a halélet viszonyaihoz simuljon hozzá.

Végül *harmadsor* oly módon, hogy tógazdaságokból beszerzett nemes tenyészhalakat a folyóvízi halakkal kereszteződve ivassunk el s ezek ivadékait bocsássuk be a folyóvizekbe. Természetesen megfelelő megerősödésük után.

Az utóbbi eljárás intézményes meghonosítását azonban még nem látjuk időszerűnek. Erre csak akkor kerülhet sor, ha előbb a meglévő folyóvízi halállomány szaporodását segítjük elő. Ezt pedig mesterséges ivótelepek létesítésével és a további halpusztulás káros okainak megszüntetésével érhetjük el. Ez legyen a legsürgetőbb feladatunk és ne a tógazdasági halak elivátása, hiszen a folyóvizekben a behelyezett nemes tenyészhalanyagra javarészt ugyanaz a pusztulás vár, mint arra a meglévő halállományra, amelyet éppen megakarunk menteni.

Tógazdasági nemes fajhalivadékok behelyezését jelenleg két esetben tartjuk megengedhetőnek. Éspedig akkor, ha az a vérfrissítés érdekében történik, továbbá, ha a behelyezést a haljelölések révén az ichthyológia tudományát szolgálja.

Ezek előrebocsátása után nézzük csak, hogy milyenek is kell lennie egy mesterséges folyóvízi halivó és halivadéknevelő telepnek.

Minthogy a folyóvízi halivó és halnevelő telepek létesítése elsősorban tanulmányi célokat is szolgál, első követelményünk, hogy az a könnyű és gyakori ellenőrzés lehetősége miatt Budapesthez közel feküdjék. Fontos azonkívül, hogy az ivótelep folyóvízének torkolatához lehetőleg közel, legfeljebb 5—15 km-nyi távolságban feküdjék, hogy a halnevelő folyóvizet érintő és bármely irányból és távolságból jövő vízváltozások hatásait is tanulmányozhassuk benne. Az ivótelep elhelyezése akkor lesz a legmegfelelőbb, ha a folyóparti nagy védőtöltések a hullámterek hátamögött, azaz északi és északnyugati irányban húzódnak el, mivel az ivó és halnevelő telepnek lehetőleg szélmentességet, halásznyelven árnyékot kell biztosítani. Az anyamederrel összekötő zsilipek az ivótelep alsó részén, valamivel szélesebb nyílással és a víz folyási irányához viszonyítva rézsutosan kell elhelyezve lennie. Az ivótelepnek közvetlen a part széle mentén elhúzódó és a természetes partból, agyagozott sövényből stb. elkészített gáttal kell ellátva lennie, hogy a magasabb áradások után az ivó-

telepbe benyomult vizet hosszabb ideig vissza tudjuk tartani. A gát-kérdés még tanulmányozást igényel, mert azon a víz átszivároghat s hirtelen lepadt folyóvíz a mélyedésekben hagyott vizet többé-kevésbé talajvízként magába szívhatja.

Az ivótelepen — már költségkímélés szempontjából is — *ne csináljunk kisebb-nagyobb rekeszeket* föld, sövény és egyéb gátakkal, kisebb összekötő zsilipekkel. *Az ivótelepnek* ugyanis az a célja, hogy minél nagyobb kihasználható területen minél több halat tudjunk leivatni. Már pedig a nyújtó-, hízlaló- vagy telettető-tó címén való elaprózás következtében az ivótelep nagyrésze parlagon marad. Ezenkívül bizonyos áradások alkalmával úgyszólván az egész ivótelep víz alá kerül, azt tehát hiába választjuk el több kisebb részletre. Egyebekben vigyázzunk nagyon, *nehogy az ivótelepek költséges apró házi tógazdaságokká váljanak*. Ez esetben ugyanis a folyóvízi mesterséges halivó és halnevelő telep értékes nemzetgazdasági célját már nem tudná szolgálni. Ezért felesleges költség a nyújtó-tó, stb. különleges kiképzése is. Ez a telep ugyanis nem tógazdasági tartozék.

De az ivó és halnevelő telep egyúttal állandó *kíméleti terület* is, amelyet fel nem oldható halfogási tilalmi idő véd s így lehalászásra még gondolni sem szabad! Ez ugyanis most már kiveteles elbánás alatt álló terület. Az ivótelep különösen az ivási időszak (zöldvízes áradás) alatt, de lehetőleg a felnevelt halivadékoknak a vízbehelyezéséig, állandó őrizet alatt marad.

Azáltal, hogy kevésbé ellentálló tógazdasági halakat ivatunk el, semmiképpen sem segítünk a folyóvizek elívni nem tudó halain. Már pedig elsősorban ezt a célt kell elősegítenünk.

Sajnos, ezt a célkitűzést nem hallottuk hangoztatni, ellenére annak, hogy ma már a folyóvízi halak nagymértékű megfogyatkozása nyilvánvaló. Sőt! Amidőn a megsegítés első határozott lépéseit kellene megtennünk s a folyóvízi halak természetes szaporodásának akadályait kellene eltávolítanunk, mindinkább a mesterséges halszaporítás gondolata lép előtérbe. Történik pedig mindez akkor, amidőn a folytonos folyószabályozások által erőszakkal vesszük el a folyóvízi halak természetes ivási helyeit! S amíg egyrészt ily módon megakadályozzuk a halak fajfenntartásának lehetőségeit, másrészt a nagyfokú vízszennyezések által a halak létének legelemibb feltételeit is megszüntetjük!

A folyóvizek benépesítési kísérletének egészen más irányban kell megtörténnie.

Mindezek alapján mi a folyóvízi halszaporítás érdekében azt tartjuk a legfontosabbnak, ha elsősorban arra törekszünk, hogy a folyóvizek haltermelés leromlásának okait küszöböljük ki. A vérfrissítés a második feladat s ezt a célt a tógazdasági halak felhasználásával érhetjük el, egyrészt a természetes ivóhelyek felhasználásával, másrészt a létesítendő mesterséges ivótelepek segítségével. A folyóvízi halak vérfrissítésének ezek a módjai és eszközei. *A jelen feladata tehát nem a mesterséges halszaporítás, hanem a természetes halszaporítás elősegítése.*

Szerkesztő megjegyzése: Szerzőnek teljesen igaza van abban, hogy a pontyok körül (leginkább csak erről a fajról lehet szó a cikkben tárgyalt halakkal kapcsolatban) a vadponty akár folyóvízi, akár tavi, sokkal szívósabb, ravaszabb és igénytelenebb állat mint a tógazdasági nemesponty.

Ámde a tógazdasági ponty sokkal gyorsabb növekvő, még csupán természetes táplálékon is, mint a vadponty. Ezt a Balatonon és a Velencei tavon kétségtelenül

nül meg lehetett állapítani. Viszont tógazdaságban a vadponty takarmányozás mellett is elég lassú növesű marad. Keresztezések viselkedését még nem ismerjük.

A folyóvízi kíméleti tereknek és ivótelepeknek mindenestre nagy jelentőségük van a természetes hal-szaporodás előmozdításában, mert — sajnos — sokszor éveken keresztül egymás után megszokott történni, hogy az ívás idején és ez után nincs olyan magas és tartós vízállás a folyókban, amely az íváshoz és az új hal-nemzedék zavartalan felnevelődéséhez szükséges lenne. Ezen a bajon nagyszámú mesterséges ivóteleppel lehetne csak némiképpen segíteni. Ilyen irányú munkák és tervezések most is folyamatban vannak.

Kőműves- és betonmunkákban jártas halászmester tógazdaságban állást keres.

Címe: TIBOLA IGNÁC KÖRMEND, Mátyás király-út 39.

A Fertőn történt katasztrófák hatása a tó halállományára és halászatára.

Dr. Mika Ferenc és Dr. Varga Lajos (Sopron).

(Folytatás.)

Ez a faj a Fertőben 1917—29. közötti időben még igen csekély mennyiségben élt. Leginkább az ú. n. Fürdőházi tócsában (Fertőrákostól délre) volt található. Itt igen sűrű vizinövényzet (*Utricularia*, *Myriophyllum* és *Ceratophyllum*) tenyészett és jó búvóhelyet talált az akkor nagy mennyiségben élt csuka falánksága elől. Az 1928—29. év telén a fenékgig való befagyás tönkretette a dús érdekes növényi asszociációt s halunk is teljesen eltűnt, úgyhogy egyáltalában nem sikerült újra megtalálnunk. A Fertőrákosi patakban azonban egészen a torkolatáig bőven van. A nagytóalmi tóban már ritkán található meg.

20. *Aspius rapax* Agass. Ragadozó őn. Először Heckel írta le a Fertőből. Mindig csekély számban élt, amit az a körülmény is bizonyít, hogy a halászok nem igen ismerik, és általában egy fajnak tartják az ónos-jásszal. Az utóbbi időben mind gyakrabban kerül hálóba. Határozottan szaporodóban van.

21. *Leucaspius delineatus* Siebold. Kurta baing. A Fertőben kizárólag csak a Fürdőházi-tócsában élt, Fertőrákostól délre. Ma már innen is teljesen kiveszett. Jelenleg csak a Nagytóalmi tóban él. Itt a szívárványos öklével összekeveredve, nagy csapatokban található.

22. *Idus melanotus* Heck. Ónos jáász. Minthogy inkább a nyílt vizek lakója, a leírt természeti csapások nem pusztították ki. Most is főleg az osztrákoknak jutott területen él, a magyar vízrészen igen ritka.

23. *Scardinius arythrophthalmus* L. Pirosszemű kele. A Fertőben leírt természeti csapások állományát rendkívül megcsökkentették, mivel inkább a parti öv lakója. Az 1931. évtől kezdődően egyes rajai lesodródtak a mai osztrák területekről s így a magyar vízrészen újra megjelent, de régi állományának csak töredéke van meg. Minthogy ellenálló faj, bizonyos, hogy rövidesen újra el fog szaporodni.

Megtalálható a Tóalmi tavakban, de a Fertőrákosi patakban hiányzik.

24. *Leuciscus rutilus* L. Veresszárnyú koncér. Ezt a fajt is, mely egyébként számbelileg mindig mögötte

maradt az előbbi fajnak, hasonló sors érte. Előfordul még a Tóalmi tavakban és nagytómegeben a Fertőrákosi patakban.

25. *Squalius cephalus* L. Fejes domojkó. Ezt a fajt úgy a Fertőben, mint ennek környékén eddig még nem ismertük. Mika 1929 március 17-én a Fertőrákosi patakban a köhídei fegyház alatti részében egy 30 cm hosszú példányt fogott. A folyóvizek lakója s kétségtelen, a hansági főcsatornán keresztül a Dunából vándorolt fel.

VIII. Percidea.

26. *Perca fluviatilis* L. Csapó sügér. Egyike a Fertő legközönségesebb fajainak, az 1928. évet megelőzően óriási számmal volt képviselve a tóban. Különösen a nádasok tája nyüzsgött a törpe növekedésű, ragyogó zöld színű, feketén csíkozott, gazdaságilag jóformán értéktelen változatától. A nyíltvizeken élő szürkés, elmosódott színű és $\frac{1}{2}$ kg-ra is növekedő ú. n. „Laute Bärschling“ melyet E. Walter (14) „Jagebarsch“ néven különböztet meg, már sokkal ritkább volt. A törpe változata jóformán teljesen kipusztult a tóból, míg a nyílt vizekben tartózkodót a különféle katasztrófák nem érintették.

Előfordul a Nagytóalmi-tavakban is, ahol egyes példányok $\frac{1}{2}$ kg-os súlyt is elérnek. A Fertőrákosi-patakban mindig csak törpe példányai találhatók. Jelenleg gazdasági jelentősége csekély száma miatt egész minimális.

27. *Acerina cernua* L. Vágó durbincs. A soproni és fertőbozi határhoz tartozó parti részek kivételével általában mindenütt előfordul, 1929 óta állománya nagyon megcsökkent.

Életmódjára vonatkozólag úgy Herman Ottó (4), mint Lovassy Sándor (6) azt írják, hogy ragadozó. Amde ezt E. Walter (14) és legújabban O. Gaschott (1p. 75) határozottan kétségbe vonják. Az ellentétes megállapítások felülvizsgálása céljából igen sok példány gyomor- és béltartalmát vizsgáltuk meg. Mindig csak *Gammarus*, *Asellus aquaticus*, *Chironomida*-álcák, általában a tófenék faunájának tagjai kerültek elő a gyomortartalomban, sokszor még emésztetlen állapotban. Hal sohasem volt benne. Ezzel szemben a nyár elején fogott példányok gyomortartalmában bőven volt ikra is. Az ikrát pedig minden hal pusztítja. Vizsgálataink mindenestre igazolták E. Walter és O. Gaschott megállapítását, a vágó durbincs, legalább is a Fertőben nem kimondott ragadozó.

28. *Lucioperca sandra* Cuv. Fogassüllő. A Fertőből már Petényi Salamon ismertette a fogassüllőt, kéziratban maradt Magyarország halairól szóló munkájában. Ezt az adatot azután Krisch János is átvette. (Halaink és haltenyésztésünk, Pest 1868) Heckel a magyar orvosok és természetvizsgálók 1847-ben Sopronban tartott nagygyűlésén felolvasott értekezésében szintén megemlítette (2), de Kner-rel közösen írott könyvében már hallgat a hal fertői előfordulásáról (3). Radiczky Jenő szerint (8) a XVIII. század végén igen nagy tömegben fogták. Herman Ottó (4) Petényi megállapítását kételkedve említi meg s saját gyűjtése alapján a fertői hal-fajokat felsorolva meg sem említi. Vutskits György 1918-ban megjelent munkájában (11) a fogassüllőt is megemlíti, mint olyant, mely a Fertőben is előfordul.

A Mika-Breuer féle dolgozat a fogassüllőt, mint koronként betévedő fajt ismertette (7, 116. lap). Itt említés történik (108. old.) arról is, hogy 1903-ban megkísérelték betelepíteni; ez a kísérlet azonban nem sikerült s az 1917. évi szárazság a még megmaradt példányokat is elpusztította. Ez időtől fogva csak elvétve fogtak egy-egy pél-

dányt, úgyhogy azt hittük, csak a Hanság-csatornán át betévedő egyedekről lehet szó. De az újabb kutatások alapján kiderült, hogy ez a megállapítás téves volt, mert a fogassüllő a Fertőnek nemcsak betévedő vendége, hanem leginkább az osztrák törész keleti felében gyér számú állandó lakója. Sikerült ugyanis ivadékát is megtalálni, viszont a halászok is csekély számban ugyan, de egész éven keresztül fogják. Nagysága maximálisan 25–30 cm, a balatoni példányokhoz hasonlóan világos szürkés színű.

Tekintettel arra, hogy némileg megfelelő életfeltételeit csak a rendszeren zavaros vízü és gyér növényzetű, kemény, homokos talajú keleti parton találja meg, s így előfordulása szűk területre szorítkozik, gazdasági jelentősége nincsen, és nem remélhető, hogy a fogassüllő, mely kimondottan szabadvízü hal, itt elszaporodjék.

Az 1931. év óta előfordulását illetően semmi adatok nincsenek.

A *Lucioperca volgensis* előfordulásáról nincsen adatunk, pedig dr Unger Emil ezirányú kutatásai és *Hankó Béla* dolgozata alapján (Magyarország halainak eredete és elterjedése) erősen kerestük. (Folyt. köv.)

A Balaton orvhalászatáról.

Írta: Schrey Elemér.

(Folytatás.)

Hogy némileg képet nyujsak a régebbi időkben dolgozó orvhalászok káros működésére, talán feljegyzést érdemel, hogy egy alkalommal Gy. községben egy orvhalász bandától 76 kg III és IV. oszt. fogas lett elkobozva, rá pár napra pedig M.-né K.-i halkereskedőnél, az orvhalászok egyik orgazdájánál 52 kg I oszt fogast találtak, már ládába csomagolva Wien-i rendeltetéssel. S. felügyelő az értékes küldeményt tényleg Wienbe küldte azután, de természetesen a vállalat üzletfelének.

Ezen elkobzott két nagyobb halmennyiség értékét K. község magának követelte. Az ügy a főszoigabíró-sághoz került és az kimondotta, hogy a halak értéke nem a községet hanem a vállalatot illeti. Fellebbezés folytán az ügy az alispánhoz került, aki megváltoztatta a főszoigabíró döntését és a halak értékét a községnek ítélte meg. Most már a vállalat fellebbezése folytán a miniszter elé került az ügy és a földművelésügyi miniszter a főszoigabíró döntését emelte jogerőre, kimondván, hogy a Balatonból orozott hal nem gazdátlan jószágnek tekintendő — mint ez az orvvadász által elejtett vadnál van — hanem az ilyen esetekben elkobzott hal, vagy az azért már befolyt pénzösszeg mindenkor a bérlő részrészvénytársaságot, mint megállapítható jogos tulajdonost illeti.

Nagyon érdekes, sőt humorosnak mondható eset játszódott le az 1900-as évek végén.

Gy. község környékén nagyon dívott az orvhalászat. S. felügyelő már több éjjelt töltött el különböző leshelyeken minden eredmény nélkül. Végre egy holdfényes májusi éjjelen egy orvhalászt sikerült elfognia, aki azonban sehogy sem akarta nevét elárulni. S.-nek odasúgta egyik embere, hogy el lehet ereszteni az embert, ő ismeri. Ennek alapján lett az illető feljelentve. A főszoigabírói tárgyalásra megjelent a községi bírő M. J. és indignálódott, hogy minden ok nélkül meg lett hurcolva. S. rögtön látta, hogy nem ez az elfogott orvhalász és az embert el kellett bocsátani. Kiderült hogy M. nevű család van vagy tizenöt Gy. községben és M. J. is van vagy tíz.

S. még aznap kiutazott Gy. községbe, hogy megállapítsa, melyik a sok közül az ő embere, azonban dol-

gavégezetlen kellett hazatérnie, mert olyan ellenséges viselkedést tanusítottak vele szemben, hogy minden további fáradság kárba veszett volna. Másnap csendőrkörrel jelent meg a községi bírónál és az összes M. J.-k fel lettek vonultatva, de a keresett nem volt köztük.

S. később megtudta, hogy a keresett orvhalász M. J. az eset után, hogy ne találhassák meg, áthajókázott a Balatonon M. községbe, ott is volt háza, azóta ott él. S. természetesen utána ment, meg is találta. M. J. még külsején is változtatott, leborotváltatta oldalszakálát.

Mostmár az igazi M. J. került a bíróság elé, de az éktelen lármát csapott és kikérte magának, hogy őt, mint a község hosszú éveken át volt bíróját ártatlanul meghurcolják. Egy budapesti törvényszéki bíróra hivatkozott, akivel, abban az időpontban, amikor őt állítólag elfogták, beszélgetett. A törvényszéki bírő nála nyaralt, minden bizonnal emlékezni fog a beszélgetésre.

A tárgyalást vezető főszoigabíró, aki maga is meg volt győződve az ember ártatlanságáról, arra figyelmeztette a vádlottat, hogy a pesti törvényszéki bírő megidézése, illetve kihallgatása sok költségbe fog kerülni és talán nem is fog pontosan emlékezni a kérdéses időpontban történetekre. Ezek után 10 perc gondolkodási időt adott M. J.-nek, hogy kívánja-e a törv. bírő kihallgatását.

Nem telt el még öt perc sem, máris jelentkezett M. és beismerte, hogy bizony ő volt az orvhalász, ő lett elfogva.

Az is kiderült, hogy M. az S.-el lévő partöröknek egy hordó bort ígért, ha a bírői tárgyaláson nem fogják őt felismerni.

Így azután M. két szigorú büntetést kapott. Egyet a főszoigabíró-ságon magáért az orvhalászatért, a másodikat pedig a járásbíró-ságon hamis tanúzásra való rábírás miatt.

A Kisbalatont a régebbi időkben, mikor még volt elég víz benne, rendszeresen halászták. Volt egy halászgazda és nyolc halászegény. Az esetleges visszaélésekre számítva, illetve ilyeneket megakadályozandó a vállalat ezekkel szigorú megállapodást kötött és ezen felül 600 korona óvadékot is le kellett tenniük. Több feljelentés érkezett be ellenük, hogy ezek a legnagyobb orvhalászok. S. felügyelő több ízben észlelt kisebb-nagyobb szabálytalanságot, melyek azonban nem voltak súlyosak és így a halászgazda ezekben az esetekben csak kemény dorgálásban részesült.

A sorozatos feljelentésekre S. felügyelő hosszas figyelés után elfogta a halászokat, amikor tilalmi időben az általuk kirakott varsákból a halat szedték ki. Az esetet az különösen súlyosbította, hogy ezek a kisbalatoni halászok a tilalmi idő alatt mint felesküdt partörök állottak a vállalat szolgálatában.

A vállalat a halászgazdát és embereit azonnali hatállyal elbocsátotta szolgálatából és a szerződés pontjai értelmében a 600 korona óvadékot elveszettnek nyilvánította.

A halászgazda, aki különben olyan tekintélyes ember volt a környéken, hogy egy ízben a törvényhatósági választások alkalmával a vele szemben fellépő főerdészt kibuktatta, nem tudott belenyugodni pénze elvesztésébe és addig járt a vállalat igazgatóságához, amíg az, főleg, hogy T. folytonos molesztálásának vége szakadjon, felhívta S. felügyelőt a visszatartott óvadékösszeg felének kifizetésére.

Amikor S. a 300 koronát ki akarta fizetni, a volt halászok azt nem fogadták el, hanem az egész óvadékösszegért pert indítottak a vállalat ellen. A tárgyaláson

letagadták a történeteket, . . . Ők sohse voltak orvhalászok, mindig hűségesen szolgálták a vállalatot. Már ketten esküt is tettek vallomásukra, mikor a harmadik általános megdöbbenésre kijelentette, hogy ő bizony nem eskszik hamisan, inkább megmondja az igazat. Elmondotta, hogy minden S. előadása szerint igaz, a halászgazda azonban rávette embereit, hogy hamisan valljanak és esküdjenek.

A bíróság elutasította őket keresetükkel, kötelezte őket a felmerült tetemes perköltség megfizetésére, de ezenkívül a halászgazda és egyik társa ellen hamis eskü miatt a bűnvádi eljárás is megindult, aminek következménye súlyos fogházbüntetés lett.

A halászgazda még az ügy befejezése előtt, hogy esetleges fizetési kötelezettség elől szabaduljon, egész tekintélyes vagyonát feleségére iratta. Mikor azután hamis eskü miatt fogházba került, családja kitagadta és a szabadult fegyencet nem fogadta be többé. Az egykor tekintélyes gazda, mint szegény napszámos fejezte be nemsokára tönkretett életét.

A Kisbatalonon ma már nagyon megváltozott az élet. A rendszeres halászat megszűnt, maga a szorosán vett Kisbatalon elposványosodott, az eke mindig nagyobb és nagyobb darabot szánt el az egykor még ingoványból, már a régi idők emlékei közé tartozik az a legnagyobb orvhalász razzia, amit megrendeztek a Kisbatalonon, amikor egy csendőrtiszt parancsnoksága alatt húsz csendőr és tizennyolc partőr S. irányítása mellett rémületbe ejtette a környék orvhalászait.

Ma már némileg konszolidálódott a helyzet nagy általánosságban, változott némileg az orvhalászok, de ugyanilyen mértékben az őket üldözők taktikája is; hogy úgy mondjam, modernizálódott. Ma már igen gyakran a modern, korszerű nyomozás eszközeihez kell folyamodni, hogy nehezebb esetek nyitjára lehessen jönni.

Néhány évvel ezelőtt két csónakkal, öt emberemmel, viharos éjjel M. és K. községek között a nádasok mentét akartam végigkutatni, mert az volt a feltevésem, hogy ezen a partszakaszon eresztőhálók vannak. Autónkat M. község határában rejtettük el és szálltunk bérelt csónakokba. A csónakok kis ólomnehézekkel súlyosbított négyágú drótkapcsokat vontattak maguk után, hogy az egészen vízbe süllyesztett, láthatatlan eresztőt is meg lehessen találni. A látási viszonyok a sötét viharos éjjelen különben is igen rosszak voltak. (Folyt. köv.)

A lillafüredi pisztrángos tógazdaság.

Írta: Vámosi (Vilics) Ferenc.

(Folytatás.)

Azokon a helyeken, ahol nem áll módunkban halakeltető telepet létesítenünk, hanem a természetes szaporodásra vagyunk utalva a benépesíteni kívánt patak szakaszokra ne helyezzünk sebes és szivárványos pisztrángot elegyítve, mert az eredmény az lesz, hogy a gyorsabban fejlődő és kisebb igényű szivárványos pisztráng hamarosan kiszorítja nemesebb sebespisztráng társát. Mi ezt a Hámori-tóban és a Garadna patakban voltunk kénytelenek tapasztalni. A Hámori-tóban és a Garadna-patakban u. i. eredetileg csak sebespisztráng fordult elő; 1912. és 1913-ban Fischl József ny. m. kir. erdőtanácsos a szentléleki m. kir. erdőhivatal akkori vezetője betelepítette a szivárványos pisztrángot is. Hámorban 3 drb californiai edénnyel kezdte meg az első ikra keltetést és ezzel a szivárványos pisztráng tenyésztését, de közben jött a nagy világégés és az utána következő leromlott nehéz gazdasági viszonyok, teljesen lehetetlenné tették e téren a nagy lelkesedéssel megindult munka folytatását. Ez a rövid lélegzetű munka azonban teljesen

elegendő volt ahhoz, hogy a sebespisztráng, mely az előbb említett helyeken ezideig tömegesen fordult elő, 22 esztendő leforgása alatt teljesen kipusztuljon. Ugyanis a két halfajtának az ivási ideje, mint tudjuk nem esik egy időre, hanem az egyik télen, míg a másik tavasszal ivik. A szivárványos pisztráng a sebespisztráng ivási ideje alatt is erősen táplálkozik s miután könnyen jut így táplálékhoz, természetes, hogy a sebespisztráng által lerakott ikrákat fogyasztja elsősorban. Ezt a műveletet úgy végzi, hogy orrával feltúrja a finom homokot, mely sebes társának ikráit takarja és miután azok felszínre kerültek jóízűen fogyasztja el azokat. A lillafüredi telpítés azonkívül tisztán csak szivárványos pisztrángra szorítkozott, mely telepítés 95%-os eredményeket produkált a sebespisztráng 35%-os természetes szaporulatával szemben és így természetes, hogy az utóbbi kénytelen volt helyét átengedni az erőszakosabb és kisebb igényű amerikai társának, mely így hamar úrrá lett az itteni patakokon és a Hámori-tavon.

Hála azonban a Mindenhatónak, a tavalyi és a tavalyelőtti tömeges kihelyezések, melyek tisztán sebespisztrángra szorítottak, arra engednek következtetni, hogy a halkeltető telepünkről kikerült sebespisztrángnak sikerül majd hamarosan ősi helyét az amerikai betolakodótól visszahódítani. Ebből a célból az összes, haltenyésztés szempontjából figyelembe vehető területet szakaszokra osztottuk. A Hámori-tóba, Garadna-patakba és a Szinva-patak felső szakaszára csak sebespisztrángot, míg a Szinva-patak alsó szakaszára, mely a lillafüredi nagyvízeséstől a diósgyőri papírgyárig terjed, csak szivárványos pisztrángot helyeztünk, illetve helyezünk. A Szinva-patak itt említett alsó szakasza, dacára annak, hogy a legszebbek közé tartozik, inkább a szivárványos pisztráng igényeinek felel meg, mert ezt a szakaszt az orvhalászok, a hámoriak kacsái, valamint a Hámor községben nyaraló vendégek, legtöbbit zavarják. Hogy azonban a horgászó közönséget a Szinvának itt említett szép szakaszáért kárpótolni lehessen, sor kerül az idén a Garadna-patak zuhogókkal való ellátására is.

Sebespisztráng anyákat az idej fejeshez gyűjteni nem tudtunk, mert az emberi könnyelműség ebben megakadályozott bennünket. A Hámori-tóban viszont télen halakat gyűjteni nem lehet, mert a hidegebb idő beálltával a tó befagy és az itteni munka ilyenkor tisztán csak a lékek gondozására szorítkozik.

Az ivadékok, melyet az idén kihelyeztünk, a kihelyezési helyek szerint a következőképpen oszlott meg: a Hámori-tóba 15.000 drb, a Szinva-patak felső szakaszára 600 drb sebespisztráng jutott átlagosan 8 cm-es nagyságban. Kihelyeztünk azonkívül 10.000 drb szivárványos ivadékokat is, míg 7000 drb ivadékokat keverve a sebespisztrángot a szivárványossal, a halastavaknál hizlalásra tartottunk vissza. Az ivadék amelyet hizlalásra tartottunk vissza nagyon szépen fejlődik, és közte a 15 cm-es és 10 dkg súlyú pisztrángok elég szép számmal fordulnak elő. Ezek etetése nagy palalemezekre kent vér, halliszt, hús és halott selyemgubóból keverékéből áll. Ehhez jön még a tavak által nyújtott természetes táplálék is, mely a halastavainkban a következőkből áll: plankton mennyisége eme tavaknak 50 liter vízből szűrve $\frac{1}{2}$ cm³, igaz, hogy a silányabb igen apró ú. n. kerekes férgékből áll, de van ezenkívül ezekben a tavakban bőségesen az alámerült növényzetben a parti és fenék fauna, főleg árvaszúnyog lárvá, mely kitűnő pisztráng táplálékul szolgál. Azonkívül a fenéken és partokon föltalálható a Spirogyra-nem egy bizonyos faja is. Itt látható, hogy a gyeptégla, amivel a tavak partjait és fenekét borítottuk nem hogy káros lenne, hanem ellenkezőleg

igen előnyös, mert ennek köszönhető az értékes haltáplálék. A Hámori-tóban található táplálék szintén ilyen nagy mennyiségű és így a benne tartózkodó halaknak bőséges táplálékot nyújt.

A nyári moszatképződésnél mutatkozó hátrányok kiküszöbölésére egy úgynevezett moszatboronát készítettünk, mely közönséges léceknek egymásra szegzéséből készült olyképpen, hogy a szegzésnél csuklószerűen volt kezelhető s így a tó bármely szélességének megfelelően szabályozható. A munkás ezt a tó szélességében áttéve és az egyik partról kezelve tolta maga előtt és hajította a felszakadozó moszatot a barátságos víz felé, ahol azután összegyűjtve gereblyével kiemelte a töltés alján elhelyezett gödörbe. Így az ivadék is kevésbé lett háborgatva és a tavak légzését akadályozó moszat is könnyen kikerült a tavakból.

A „Margit-forrás“ vizét levezető csatorna baloldalán egy jegenye nyárfasor lett kiültetve, célja ennek a tavak beárnyékolása s egyben a környék szépségének emelése is. Magát a telepet egy 220 fm hosszú kerítés veszi körül, hogy a telep minél könnyebben legyen megőrizhető.

Nézzük most már azokat a mérgezéseket, melyek a Hámori-tavon és a Szinva-patak felső szakaszán a múlt esztendőben történtek. A Hámori-tavon a múlt év őszén gonosz kezek, bizonyára bosszúból, növényi mérget szórtak végig a tó vizén, mely lelketlen eljárás 7500 drb 4 q összsúlyú pisztrángot követelt áldozatul. Elszomorító volt az a látvány, amit ezek a nagy kínok között kimúlt halak a víz felszínén mutattak. A víz felszíne fehérlett az elpusztult pisztrángoktól. Az így elpusztult halakat munkások gyűjtötték ki a vízből és földelték el a hullákat az erre a célra kijelölt gödörbe, nehogy az esetleg oszlásnak induló tetemük megfertőzze a tó vizét is. Azokon a helyeken ahol nagyobb mérvű volt a pusztulás, a szó legszorosabb értelmében vett hullaszag jelezte a mérgezés hatalmas mivoltát. A lillafüredi m. kir. erdőhivatal, mielőtt a mérgezést észrevette, azonnal intézkedett és néhányat az elpusztult halakból a megkívánt módon csomagolva a M. Kir. Halélettani és Szennyvíztisztító Kísérleti Állomásra küldött föl, hogy az ottani vizsgálat állapítsa meg, vajon mi okozta ezt a nagymérvű halpusztulást? Dr Unger Emil az így felküldött halakat megvizsgálta és a vizsgálat után leutazott Lillafüredre, hogy a hely színein is meg tudja figyelni azokat a jelenségeket, melyek ezen nagyméretű pusztulást előidézték. Az elpusztult halak béltartalma, valamint a többi szimptomák növényi méregre engedtek következtetni. A pusztulás, mely két hétig tartott, a tónak egyébként gyönyörű halállományát annak 1/4-ére apasztotta.

Ugyanezen év decemberében a Szinva-patak felső szakaszán ismétlődött meg az előbb említett jelenség. A vizsgálat itt is ugyanúgy lett lefolytatva, mint a hámori tavon történt mérgezés alkalmával. Az itteni mérgezés azonban nem bosszú műve volt, hanem inkább hanyagságból származott olyképpen, hogy más alkalommal klórmentes és lúgos vizet bocsájtottak bele a patak vizébe, mely ennek következtében annak halállományát teljesen tönkretette. Az itteni mérgezés alkalmával a halak először megvakultak, majd annak következtében, hogy szemük világát elvesztették, mozgás alkalmával a testüket össze-vissza horzolták, mely sebhelyeket azután a gombok támadták meg és pusztították el a halakat.

Miután a Hámori-tóban a mérgezés még a tavak lehalászása előtt történt, az itteni pusztulást a tóba helyezett 15.000 drb ivadékkal pótolni lehetett. Nem így a Szinva-patakban, ahol a tavalyi pusztulást, majd csak az idej ivadékból lehet a nyár folyamán pótolni.

A halak tavaly említett ellenségei közül más az idén sem mutatkozott. A Garadna-patak mentén egy-két helyen található volt a nyérc nyoma, de a kihelyezett csapdába fogni sajnos nem sikerült. Mutatkozott azonban kívül a hidegebb idő beálltakor 4 drb főkés kacsa is (Anas Boschus), mely a 4. sz. tó vizére ereszkedett, de miután egyet közülük kilőttünk, a tavak környékén többet nem mutatkoztak.

Itt, mint egy nagyon érdekes megfigyelést akarom említeni azt a nagyon érdekes alábbi esetet, anélkül azonban, hogy ebből általánosítani akarnék, mely a lillafüredi Palota-szálló újmajsai mosodájának „Zsuzsi“ nevű gólyája és a halastavak pisztrángjai között játszódott le, a múlt év őszén, amikor magam is a helyszínen tartózkodtam. Szükségesnek tartom megemlíteni, hogy az előbb említett gólya három esztendő óta társaival nem kel vándorútra, hanem télen-nyáron az itteni mosoda környékén tartózkodik. Nyáron a Garadna-patak mentén a saját maga által gyűjtött táplálékból tartja fent magát, télen pedig a mosókonyha takaréktűzhelyének hamujában melegedve, a személyzet által eléje rakott csirkebél és más hulladékból táplálkozik. Ennek a téli, hamuban való fürdésnek azután az szokott az eredménye lenni, hogy amikor a melegebb tavaszi idők beálltával kimerészkedik, inkább daruhoz, mint gólyához hasonlít madarunk. Ez a szelid madár (a gyengéd női nemre nagyon haragszik, velük szemben mindig támadólag lép föl, hogy miért éppen a női nemmel cselekszi ezt, mindez ideig nem sikerült megállapítanom) egy szép őszi napon ellátogatott a halastavak környékére is. Én, aki akkor szintén a tavaknál tartózkodtam és közben az ottani munkákat ellenőriztem, rögtön észre vettem, hogy „Zsuzsi“ rosszban töri a fejét és bizonyára halászni akar. Mint érdekelt fél a közelébe férköztem és úgy körülbelül 5 m-es távolságból figyeltem, hogy „Zsuzsi“ mihez fog kezdeni? Egy darabig bambán nézte a tó partjáról a sok ide-oda uszkáló ivadékot, de amikor látta, hogy senkisémbántja, térdig a vízbe merészkedett. Az itteni ivadék, mely akkor már átlagosan 8 cm nagyságú volt és erősen volt etetve, abban a reményben, hogy valami finomabb táplálékot képez „Zsuzsika“ piros lábaszára, odarohant tömegesen és a megszokott módon szakítani akart belőle. „Zsuzsi“ még jobban kezdett csodálkozni és mikor látta, hogy az apró jószágok komolyan veszik a dolgot, hirtelen a partra ugrott és onnan nézte a szemtelen halacskákat, melyek az ő piros lábaszára merészkedtek nyúlni. Utána ismét neki bátorodott és megint térdig vízbe szállt, majd csőrével gyorsan ide-oda kezdett kapkodni, hogy néhányat közülük az előbbi merészségért megbüntessen. Pisztrángot fogni azonban nem tudott. Mikor látta, hogy törekvése hiábavaló és hogy pisztrángot fogni nem is olyan könnyű dolog, ismét kijött a partra és büszkén tova sétált a tavak töltésén. Én, aki mindezeknek közelről tanúja voltam, a gólyát, mely pisztrángot fogni nem tudott, egérrel és békával kárpótoltam. A gólya azután még többször is ellátogatott a telepünkre, de a tavak vizébe többet nem merészkedett.

Betegségek a telepünkön az idén sem léptek föl. Súlyosan érintette azonban a fentebb említett két mérgezés vizeinket, mely az eddig már kihelyezett ivadéknak úgyszólván a felét követelte áldozatul.

A halgazdaságnak az üzembe helyezés után több látogatója is akadt. Az elsők között volt Prof. Dr R. Demoll a müncheni halélettani intézet tanára és a Bayerische Biologische Versuchs Anstalt vezetője munkatársaival, Dr Probst és Dr Heuschmannal. A soproni erdőmérnöki főiskola tanulmányi kirándulása kapcsán szintén megte-

kintette a telepet és Roth Gyula főiskolai professzor úr, aki a főiskola hallgatóinak kirándulását vezette a telepről elismerően nyilatkozott. Silvi-Leligois francia állami erdőmester, aki a múlt év tavaszán a magyar erdőgazdaságokat tanulmányozta, a telepet is megtekintette és róla igen jó véleménye volt.

Az építkezéssel és a telepítéssel kapcsolatosan igen gyakori vendégei voltak a halgazdaságnak Fischer Frigyes miniszteri tanácsos, vitéz Illésy Zoltán miniszteri osztálytanácsos és Dr Unger Emil egyetemi magántanár urak, akik a munkánkban támogattak és láttak el bennünket szükséges tanácsokkal és pénzzel akkor, amikor arra a legnagyobb szükség volt. Rendelkezésünkre bocsátották azokat az eszközöket, melyeket az Erdőgazdaságnak rendelkezésünkre bocsátani nem állott módjában.

Módomban volt az idén a szomszédos őrgórf Pallavicini féle szilvásváradi pisztráng tenyészetet is megtekinteni, ahol Király Lajos erdőmérnök kollégám volt szíves megmutatni mindazokat a dolgokat, melyek pisztrángtenyésztés szempontjából figyelmet érdemeltek. A kies fekvésű Szalajka völgyében gyönyörködtem azokban a szép alkotásokban, melyeket szorgalmas erdőmérnök kollégám a pisztrángok érdekében létesített. Az itteni tenyészet tisztán csak sebespisztrángra szorítkozik, melyből aztán úgy a Szalajkában, mint a két gyönyörű fekvésű halastóban szép számmal akad.

Kollégámnak a figyelmét felhívtam a „Vida-féle“ consortiumra. (Vida a környék hírhedt orvhalásza, mely az ősszel lovasította magát). Hámorban lakik, eddig gyakran, de ősz óta lóháton jár. A dédesi Bán-patakra rákászati engedélyt kapott és így éjszakánként a környékbeli vizeken a pisztrángokat is meglátogatja. Hogy milyen szenvedéllyel űzi az orvhalászatot, mi sem jellemzi jobban, mint az a kis eset, mely vele akkor történt meg, amikor a hámori tavon tetten érték. Ez alkalommal beledobta magát a vízbe és át akart úszni a tavon, hogy üldözői elől ily módon tudjon menekülni. Az ügyes farkaskutya azonban utána úszott és kényszerítette, hogy ismét visszatérjen és adja meg magát a sorsának. Büntetése az volt, hogy a nála talált földigilisztát, mely egy jó maroknyit és a nála talált pisztrángot, mely egy fél kilónyit tett ki, el kellett ott helyben fogyasztania, — na meg azután más egyéb útravalót is kapott és másnap mégis a hámori tavon folytatta az előző napról abba hagyott munkáját.

Reméljük azonban, hogy az éber személyzet a többi ragadozóval együtt ezt a dúvadat is irtani fogja és kárt tenni nem engedi. (Vége.)

TÁRSULATOK — EGYESÜLETEK.

Az **Érd-dunaegyházi halászlási társulat** f. évi június hó 21-én Budapesten az Erzsébet Királyné szálló kistermében tartotta rendes évi közgyűlését. Az 1934 évi zárszámadást 8.208 P 55 f bevétellel 7.464 P 58 f kiadással, tehát 743 P 97 fillér maradvánnyal rendben találták. Az 1935 évi költségvetést 650 P kiadással, kat. holdankint 6 fillér kivetéssel a közgyűlés jóváhagyta.

Mint hogy 1936 évi március hó 31-én a társulat bérleti szakaszainak szerződése lejárnak, a közgyűlés akként döntött, hogy a jelenlegi bérleket fel fogják szolítani, vajjon a társulati területeket azonos feltételek mellett hajlandók-e továbbra is megtartani.

Özv. Zerkovitz Oszkárné halászlási jogának megállapítása tárgyában a közgyűlés akként határozott, hogy amennyiben nevezett a bérösszegnek a halászlási jogtulajdonos Wimpfen grófék részére való kifizetéséhez hozzájárul, a társulat a befolyt bérösszeget kifizeti, ellen esetben, mivel a halászlási jog tulajdona körül vita támadt, a bérösszeget a társulat továbbra is bírói letétbe fogja helyezni. F.

Személyi hírek. A kormányzó úr főmértőssége vitéz Illésy Zoltán miniszteri osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott kir. műszaki tanácsost *miniszteri osztálytanácsossá kinevezni*;

Hallóssy Ferenc kir. főmérnöknek pedig a *kir. műszaki tanácsosi címet és jellegét* adományozni méltóztatott. Mindkét kiváló szakembernek és a „Halászat“ munkatársainak a lap olvasóközönsége nevében is örömmel gratulálunk.

Hirdetmény.

A Cibakháza-Saapi halászlási társulat bérbe adja

a rendes szivattyú-teleppel ellátott 460 kat. holdnyi holt Tiszaág halászlását az üzemterv korlátai között 1935. szeptember hó 1-től 6 évre. A részletes haszonbér-feltételek és üzemterv alulírott elnöknel megtekinthetők.

Cibakháza, Jász-Nagykún-Szolnok megye 1935. június hó 12-én.

Sváb Gyula
társulati elnök.

UJDONSÁGOK — VEGYESEK.

Terjed a pézsmapocok. Mintegy hat héttel ezelőtt Klein Lajos földbirtokos és tógazda a fehérmegei Baracsról jól fejlett pézsmapocokot küldött be hozzánk. Július hó 2-án pedig Oeconomo György, a varáslói (somogy megyei) tógazdaság intézője értesített, hogy ott egy 50 cm. hosszú, fejlett him példányt ejtettek el. Az utóbbi adat arra vall, hogy ez az állat már az egész Dunántúlt meghódítja lakóhelyét. U.

Külföldi lapszemle.

Pontyok haszvízenyő járványa. Németországban ez évben rendkívüli mérvben fellepett, ez indította a kormányt arra, hogy a tudományos kutatók és gyakorlati tógazdák bevonásával ez év június elején Berlinben egy értekezletet tartsanak a betegség leküzdésére, amely már Európa összes tógazdaságaiban fellepett. A kórt járványos baktérium okozza és külső jelenségei igen különbözők. Egyes éveken a betegség gyorsan terjed, a megbetegedett halak pusztulása a maximumot eléri, azután alább hagy és megszűnik a vész; de vannak oly esetek is mikor a betegség csak igen nehezen tűnik el. Az értekezleten nagyjában kijelölték a módokat amilyen elindulva, kikutatják a betegség okát és ellenszerét. A tudományos vizsgálatokat dr. Schäperclaus vezeti, de a tógazdák közreműködése is szükséges, hogy az idevonatkozó gyakorlati eredményeket közöljék. Egyik tógazda 3.000 márka díjat is tűzött ki megfelelő ellenszer felfedezőjének, a német haltenyésztők egyesülete pedig legközelebb egy ismertetést fog kiadni a haszvízenyő külső jelenségeiről, a szükséges preventív teendőkről és a kór leküzdése körül nyert tapasztalatokról. (Fischerei Zeitung Jún. 16.)

Az új német vadászati törvény semmi különös intézkedést nem tartalmaz halaszvizekkel kapcsolatban, csak egyik szakasza utal arra, hogy idevonatkozó határozatok rendeleti úton fognak kiegészíttetni. Az idén kiadott végrehajtási utasítás nem váltotta be a tógazdák azon várákosását, hogy a halastavak területét kivegyék a vadászterületekből és így a károktól és zaklatásoktól kímélve legyenek, mert csak az oly vízterületek záratnak ki a közös vadászterületből amelyek legalább 50 ha kiterjedésűek. Ez a rendelkezés éppen a kis tógazdaságok érdekeire sérelmes, amelyek intenzívebb termelést folytatnak, tenyészanyagot nevelnek és kis terjedelműknél fogva aránylag többet termelnek. A vadászatot gyakorló ugyan az okozott kárért felelős, de legtöbbször nehéz beigazolni a töltések, egyéb berendezésekben okozott kárt. A porosz vadászati törvénytől az is eltérés, hogy tilalmi időben is engedélyt lehet kapni a halászlásra káros és névszerint fejsorolt vízmadarak és vidra lövésére és fogására a mesterséges tavak területén. Sajnos, hogy az ivadéokra oly káros vadkacsra nincs ezek között felsorolva. (Fischerei Zeitung Jún. 30.) I.

IRODALOM — KÖNYVISMERTETÉS.

Adatok Szeged Gerinces Faunájának ismertetéséhez. I. Közlemény: Az amerikai törpeharcsa: *Amiurus nebulosus Le Sueur.* — Írta: Farkas Béla dr. A m. kir. Ferencz József Tudomány Egyetem Tudományos Közleményei. Szeged, 1932. (Beküldte a szerző.) 9. oldal.

Olvasóközönségünk előtt jól ismert a törpeharcsa. Ennek a meghonosodott amerikai fajnak kitünő és teljes leírást adja a szerző az irodalmi adatok és saját megfigyelései alapján.

Vadvizekből hazánkban Horváth Géza említi a Balatonból 1923-ban (Term. Tud. Közlöny LV. köt. 65—76. l.) hová 1906-ban telepítették be először, s csakhamar meghonosodott. Szerző a faj tisztai előfordulásával foglalkozik, honnan 1930. szept. 7-én mülégy horoggal fogták az első (nőstény) példányt. Ugyanezen év decemberében Antalfy halászmester hálójába került egy nagyobb hím példány. Ezek az első adatok hazánkban, amelyek nem szándékos telepítésből, hanem természetes terjeszkedésből származott törpeharcsafogásról számolnak be vadvízből, bár véleményünk szerint éppen nincs kizárva, hogy ez a hal a Tiszába az évekkel ezelőtt történt tömeges pontyhalászatok alkalmával jutott véletlenül, a speciál-vagonokban szállított tógazdasági pontyivadékokhoz keveredve. Az ilyen ivadékszállítások alkalmával ugyanis elég gyakran akad a pontyok között naphal és törpeharcsa is. — Így terjedhetett el pl. a taplói (Tolna mellett) holt Dunába is a törpeharcsa, ahol néhány év óta *rendkívül elszaporodott*. Mivel az ilyen holtágak magas vízállásnál a Dunamederrel közlekednek, ilyenkor a halak kiszabadulását az élő folyóvízbe semmi sem gátolja meg.

Jelenleg a törpeharcsa tudomásunk szerint igen nagy mennyiségben él s már évek óta rendszeresen halásszák a Baja-bezdáni tápcsatornában. (Bajától Hercegszántóig) ahol 1925-ben a 374 q évi halfogás 75 %-a ez a halfaj volt.* Dr. U. E.

*L. „A Magyar Halászat“ Bpest. 1931. A földműv. minisztérium kiadása. 75. lap.

Arjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi rt.-tól nyert értéítés szerint június hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty	nagy	1:20—1:30 P
	közép... ..	1:00—1:10 "
	kicsi	1:00—1:10 "
Édesvízi jegeltponty	nagy	0:60—0:90 "
	kicsi	0:40—0:70 "
Balatoni fogassüllő	I. oszt.	4:00— — "
	II. "	2:80— — "
	III. "	2:40— — "
	IV. "	2:20— — "
Dunai süllő	I. oszt.	2:60—4:00 "
	II. "	2:50—3:00 "
	III. "	2:40— — "
	IV. "	2:20— — "
Harcsa (élő) 1—3 kg-ig	1:00—2:00 "	2:00—2:20 "
	nagy, (vágó)	1:50—3:00 "
Harcsa (jegelt)	nagy, (vágó)	1:00—1:60 "
	kicsi	0:80—0:90 "
Compó	1:60—3:20 "	0:60—0:90 "
Kecsege	0:60—0:90 "	0:40— — "
Ön	0:60—0:90 "	
Balatoni keszeg	0:40— — "	

Forgalom vontatott, irányzat lanyha.

A lap kiadásáért felelős: Dr Unger Emil.

HALBIZOMÁNYI ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ R.-T.

HALNAGYKERESKEDÉS BUDAPEST

Telep és iroda: Elárusítóhely:
IX., Csarnok tér 5. IX., Közp. vásárcsarnok.
Központi iroda: V., József tér. 8. T.: Aut. 809-22.
TELEFÓNSZÁM: NAPPAL: ÉJJEL: SZÁLL. OSZT.:
AUT. 856-36 AUT. 573-26. AUT. 687-16.
LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok r. t. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű cseh, bajor egy- és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat, megtermékenyített fogassüllő-ikrát, valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt.

MAGYAR TÓGAZDASÁGOK R.-T.

BUDAPEST, V., JÓZSEF TÉR 8.

TELEFÓN: AUTOMATA 809—22. SZ.

LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Több mint 6000 kat. hold terjedelmű tógazdaságaiból szállít tenyésztésre

nemestörzsű egy és kétnyaras pontyot, pontyanyákat, harcsa-, fogassüllő-ivadékokat és fogassüllő-ikrát a következő helyekről: Balatonföldvár, Bia, Bicske, Gelej, Hortobágy, Iszkaszentgyörgy, Mike, Nagyláng, Órpuszta, Pellérd, Sárd, Sáregres, Sárszentmiklós, Somogyszentmiklós, Szabadbattyán, Tápiószecső, Tüsképusztáról és Varáslóról.

BARTA LIPÓTNÉ

HALKERESKEDŐ

IRODA: AUT. 850-71
TELEFÓN:
ÜZLET: AUT. 835-84

Budapest, IX. ker.
KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

ZIMMER FERENC

Halkereskedelmi Rt.

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő- és jegelthalat.

Telefonszámok:

Központi vásárcsarnok: Aut. 854—48.

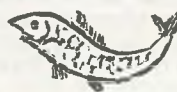
Fióközlet: V., József tér Aut. 816—79.

Iroda: VIII., Horánszky u. 19. J. 335—39.

Budapest, Közp. Vásárcsarnok.

HALÁSZ-HÁLÓ

puha inslag és kötél, hálófonal, parafa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA
RT.-NÁL BUDAPEST

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6-7. T.: Aut. 843-10.

..... A Ferenc József hid és Erzsébethid között .....

Fióközlet: VII., Thököly út 16. szám. T.: József 361-71.

..... A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt .....